(Nro. 193.)

GAZETA LWOWSKA.

W Piątek Nro. 98. 23. Sierpnia 1822.

Wiadomości Kraiowe.

Kurs Wiedeński z dnia 13go Sierpnia: Obligacyie długu Stanu 5 procentowe w M. K. 81 1/3. — Obligacyie na pożyczkę do wygrania przez losy z r. 1820 za 100 ZR. M. K. 119 3/8. — Obligacyie na pożyczkę do wygrania przez losy z r. 1821 za 100 ZR. M. K. 99 15/16. — Certyfikaty na pożyczkę z r. 1821, za 100 ZR. w M. K. 100. — Kurs na Augszburg za 100 Zur. Uso. — Moneta konwencyyna za 100, 249 7/8. — Akcyie bankowe, iedna po 842 9/10 M. K.

Wiadomości zagraniczne.

Portugaliia i Brazyliia.

Przez statek pocztowy Wilno przybyły do Anglii gazety i listy z Rio-de-Janeiro dochodzące do 26. Maia. Znayduie się w nich potwierdzenie wspomnianey nie dawno wiadomości, że Następca Tronu przyiął nowy tytuł, lecz tytuł ten nie tak brzmi, iakeśmy iuż ogłosili, ale następnie: Konstytucyyny Xiążę-Rejent i wiecznotrwały obrońca Królestwa Brazylii. Pod tym to tytułem podał Następcy Tronu d. 20. Maia Senat z Rio-de-Janeiro i w imieniu zkonfederowanych prowincyy przedstawienie, gdzie wzywaią Jego Królewicowską Mość do rozpisania Jeneralnego zgromadzenia Brazyliyskich prowincyy do Rio-de-Janeiro, na którem z tych prowincyy nie więcey znaydować się będzie iak stu Deputowanych, obranych przez parafiialnych wyborców. Deputowani maia się wtedy naradzać na publicznem posiedzeniu o warunkach, pod któremi ma się na zawsze zjednoczyć Brazyliia z Portugaliią; będą także dochodzić, czyli Konstytucyia, nad którą w czasie niniejszym naradzaią się Stany w Lizbonie w każdym względzie będzie pożyteczną dla Brazylii, lub iakie potrzebaby w niey poczynić odmiany, reformy i modyfikacyie przed przyięciem tyże i zaprzysiężeniem w Brazylii. Wyżwspomnione Jeneralne Zgromadzenie rozpocznie natychmiast obrady swoie, skoro tylko przybędzie do Rio-de-Janeiro dwie trzecich części Deputowanych z skonfederowanych Prowincyy. Zgromadzenie uda się na piśmie do Stanów Lizbońskich z uwiadomieniem o swoiey Konstytucyi, i będzie się starało, ażeby iak nayprędzey przyprowadzić do skutku zjednoczenie Brazylii z Portugaliią. Następca Tronu miał na to odpowiedzieć: »Znam życzenie ludu Rio, i skoro tylko uwiadomionym zostanę o życzeniach innych prowincyy przez ich Izby »(*Cameras*) albo Prokuratury (*Procuradores*) niezwłocznie uczynię zadosyć woli mieszkańców tego wielkiego, potężnego i bogatego »Królestwa.« — Dnia 23. Maia D. Francesco Xavier Ferreira Deputowany Prowincyi Rio-Grande oświadczył się w mowie do Xięcia Rejenta, że pochwala zupełnie przedstawienie Senatu i bezwarunkowo przystępuie do niego.

Dnia 6. Lipca doniósł P. Moura zgromadzeniu Stanów w Lizbonie, że w tameczezym zamku wydarzył się d. 2. bunt pomiędzy kilkoma szeregowymi 24. pułku, którzy wszelako schwytani zostali i zaprowadzeni na woienny okręt St. Sebastyian. Jak się z ust wiary godnych dowiedział, byli ci ludzi do tego podiudzeni przez iedną znakomitą osobę. Gazeta Stanu uwiadamia, że sprawcami tego buntu byli żołnierze żądaiący uwolnienia od służby (*baixa*). Jenerał Sepulveda zastał iuż wszystko uspokoione w czasie swoiego przyiazdu. Dwóch sierżantów dopomagaiących do utłumienia tych niepokoiów wyniesiono na chorążych.

W Lizbonie d. 10. Lipca czuć się dało dosyć mocne trzęsienie ziemi.

Hiszpaniia.

Z Madrytu d. 14. Lipca. — Mimo naturalnego wzburzenia umysłów, panuie tu ciągła spokoyność. Wszakże naymnieyszy krok powolności ze strony Władz Municypalnych, byłby hasłem do nowych rozruchów, iak się wczoray wieczorem zdarzyło, gdy milicyie znużone przykrą służbą, odebrały rozkaz powrócenia do domowych swoich czynności, oprócz 4 kompanii nieodbicie potrzebnych do utrzyma-

nia porządku. Powstała zaraz nieufność. Ledwo się milicyia rozeszła, puszczono wieść, iż oddział gwardyi Królewskiéy udał się z dwoma działami do Alcala; wkrótce iednak odebrane ztamtąd listy od dowódcy, przekonały, iż źle myślący pogłoskę tę puścili. Twierdzono oraz, iż żołnierzom gwardyi Królewskiéy stoiącym w okolicach tuteyszéy Stolicy, rozdano skrycie ładunki. Słowem, stan nasz iest taki, iż każdy, kto cokolwiek ma rozsądku, poznaie taiemną intrygę wzniecenia rozterków i woyny domowéy. Tak nazwane stronnictwo Serwilistów, nie ukrywa iuż zamiarów swoich; cios, iakiego doznało, nie zmnieysza planów iego; można nawet sądzić, iż ieśli oba stronnictwa ieszcze raz dobędą oręża na siebie, iedno z nich polegnie. Znayduie się iuż w Madrycie 6160 woyska wszelkiéy broni, a prócz tego milicyie z Toledo i Cuenza, oraz bataliion pułku Gwadalaxarskiego, nadciągnąć maią.

Obu bataliionom gwardyi w Vicalharo i Leganes wyznaczono rozciągleysze stanowiska, dla większego bezpieczeństwa i 6 kompanii posłano do Tarancon, Alcala de Henares i Ocanea. Podług zaś innych wiadomości zaymuią ciągle dawne stanowiska swoie i nie są nawet rozbroione, czego bez trudności nie będzie można uczynić, ile że domagaią się wprzód gruntownego roztrząśnienia postępku swego, zaręczaią niezłomną wierność zaprzysiężonéy Konstytucyi i przykładną karność zachowuią.

Król Jmć postanowił, aby dla uzupełnienia woyska, wybrano d. 1. Sierpnia 25,000 nowozaciężnych, którzy w iak naykrótszym czasie maią składać trzecie bataliony 47 pułków piechoty liniowéy i lekkiéy. Oficerowie nie będący w czynnéy służbie, oddaią się pod rozporządzenie Ministra Woyny, aby ich użył do tworzenia wspomnionych bataliionów. Na potrzebne wydatki wyznaczono tymczasowie 8 milionów realów, póki nadzwyczayne Stany, które maią bydź niezwłocznie zwołane, nie zatwierdzą tego postanowienia, wydanego z powodu nagłych okoliczności.

Z rozkazu Królewskiego Sąd woienny ma donosić o stanie sprawy gwardyi. Powszechnie sądzą, iż wszyscy Oficerowie i podoficerowie utracą stopień i że 10ty człowiek, tak z pomiędzy nich, iakoteż z pomiędzy żołnierzy, będzie rozstrzelanym. Mówią nawet, iż inni Oficerowie maią bydź wywiezieni z kraiu. Liczba uwięzionych żołnierzy z gwardyi wynosi 1733.

Skład nowych Ministrów nie iest ieszcze zupełny. Calatrava i Bannos nie obięli dotąd urzędów swoich. Garelly i St. Cruz tchną duchem zapalonych Liberalistów.

Z Londynu d. 31. Lipca. — Gazeta Ministeryialna tuteysza »Kuryier« umieściła, co następuie: — »Rewolucyioniści w Madrycie wiedzą, iaką Lud Hiszpański przywięzuie ważność do osobistego bezpieczeństwa Monarchy swego; w mowach i oświadczeniach swoich usiłuią dowieść, iż Król Jmć iest równie bezpiecznym wpośród woyska rewolucyynego, iak wpośród wiernéy gwardyi swoiéy. Tak mówili także Jakobini d. 10. Sierpnia 1792. Wyznać wypada, iż buntownicy Hiszpańscy, trzymaiąc w ręku owczasowego Monitora Francuzkiego, coraz daléy postępuią i dokładnie wszystkie kłamstwa i gwałty Bezkoszulowych naśladuią. Gdy nieszczęśliwy Ludwik XVI. d. 10. Sierpnia opuścił zamek Tuilleryy i oddał się w ręce zdrayców, którzy sobie przybrali nazwisko »Zgromadzenia Narodowego«, rzekł do nich: Przychodzę do was, dla zapobieżenia wielkiéy zbrodni i sądzę, że nie mogę bydź bezpiecznieyszym, iak wpośród was! Odgłos téy mowy obił się w Zgromadzeniu Narodowém, gdy d. 13. Sierpnia 1792 układało adres do Narodu Francuzkiego i w nim oświadczyło: Król oddał sprawiedliwość Obywatelom; wpośród nich tylko uważa się bezpiecznym. Lecz w chwili wydania tego adressu, Król przestał rządzić; stał się więźniem wiernych obywateli, którzy mu potém śmierć zgotowali. Maiąc taki wzór przed oczyma, trudno, aby Król Ferdynand VII. poczytał Konstytucyyne zasady tych, którzy go dzisiay strzegą, za dostateczną rękoymię utrzymania swoiego życia.

Z Madrytu d. 19. Lipca. — Król postanowił zwołać nadzwyczayne Stany. W skutku odezwy Municypalności Madryckiey dziękuiącéy gwardyi narodowéy za iéy bohaterskie czynności, i zalecaiącéy, aby się udała do domu, uczyniła temu gwardyia narodowa zadosyć dnia 18. b. m. o godzinie 3ciey po południu, odprowadziwszy wśród radośnych okrzyków na ratusz Municypalność, która od początku rozruchów wśród niéy się znaydowała. Kilku zapaleńców chciało przeszkodzić temu rozeyściu się milicyi, ale bezskutecznie. Dawnieysze listy doniosły o oporze milicyi.

Przez nadzwyczayną gazetę ogłosił Rząd rapport Brygadyiera Hore, iż karabiniierowie, maiący 450 ludzi pieszych, a 300 iazdy, poddali się na łaskę Jenerałowi Tomaszowi O'Donoihu; wszyscy złożyli broń i zostali zaprowadzeni do Almodovar del Campo. Wyprawa ta i iedney kropli krwi nie kosztowała.

Zdaie się rzeczą niepodobną do prawdy, aby kassa woienna tych powstańców wynosiła 4 miliony realów.

Wielka Brytaniia i Irlandyia.

Z Londynu d. 30. Lipca. — Przed kilku dniami odpłynął ztąd okręt Xiążę Leopold z bronią i ammunicyią do Alexandryi.

Uwięzione kobiety w Newgate trudnią się teraz pod kierunkiem związku kobiecego szyciem sukien dla biednych Irlandczyków.

P. Burdett iest iedynym z bogatych właścicieiełów gruntowych, który od r. 1796 nie zmienił dzierżawnego czynszu gruntów swoich, gdy inni podwoili i potroili go od tego czasu i dla tego nie znalazł się teraz iak inni w potrzebie zmnieyszenia onego.

Rękodzielné artykuły Północney Ameryki tak wielki w Południowey Ameryce znayduią pokup, że tu pod ich znakami robią bawełniane materyie dla prędszego ich sprzedania.

Francyia.

Xiąże de Laval-Montmorency mianowany Posłem przy Stolicy S. miał u Króla w St. Cloud posłuchanie z pożegnaniem d. 1. Sierpnia.

Naynowszy Monitor nie donosi żadnych więcey szczegółów o zgniłey gorączce, która pokazać się miała nie dawno w Barcelonie.

Wielki Mistrz Wszechnicy, Biskup Hermopolitański (*Abbé Frayssinous*) napisał następuiący list do wszystkich Arcybiskupów i Biskupów Królestwa:

»JW. Panowie! Odkąd N. Pan wyrządził mi ten wyszczególniaiący zaszczyt,« iż wyniósł mnie na godność W. Mistrza Wszechnicy, odtąd dwie rzeczy zaymuią żywo myśl moię, popierwsze: iż wychowanie powinno być raczey moralne i religiyne, niżeli literackie i naukowe, po drugie, że do przywrócenia pobożności i dobrych obyczaiów w publicznych zakładach wychowania, koniecznie potrzebną iest rzeczą, ażeby gorliwość i ciągłe starania przednieyszych urzędników Wszechnicy wspierane były przez Duchowieństwo, a szczególnie przez znacznieyszych Pasterzów, którzy z taką pobożnością zarządzaią różnemi dyiecezyiami katolickiego kościoła we Francyi.«

»Jest to bezwątpienia ważną rzeczą wskazywać młodzieży drogę ludzkich wiadomości i ich umysłowi nadawać szlachetnieyszy popęd, a przezto postawić ią w stanie poświęcenia się ze sławą różnym zatrudnieniom kraiowym; ale rzecz daleko ieszcze ważnieysza, przez cnotliwy sposob ich życia, zachować ich od nadużyciów wiadomości i talentów i nadać ich poczciwości naylepszą ze wszystkich porękoymię; i tu czuie się potrzeba tak mocno na sercce działaiącey religii, którey stróżami i zachowawcami Wy JWMci. Panowie od Boga postanowieni iesteście.«

»Moia pieczołowitość całą obeymuie Francyię; muszę nad tém czuwać, ażeby młodzież wszędzie karmioną była dobremi naukami, ażeby była wychowywaną w miłości ku Religii, ku obowiązkom, które na nich ona wkłada i ku ćwiczeniom, które uświęca; lecz chociaż ia równie iak i Wy JWMci. Panowie przyodziany iestem Biskupią szatą, nieposiadam ani praw Waszych, ani Waszey Władzy; moim pierwszym obowiązkiem iest szanować Waszą duchowną powagę w całym obwodzie Waszych dyiecezyy, ażeby iey tym sposobem większe ziednać poszanowanie u tych, którzy podemną zostaią.«

»Moiém nayszczerszém życzeniem iest widzieć ciągłą zgodę panuiącą między duchowieństwem i wszechnicą, i te związki coraz mocniey spaiać, które maią połączyć władze zatrudnione ludzkiemi wiadomościami, z temi, którym poruczone iest zachowanie boskich nauk.« *)

»Wy JWMci. Panowie możecie Waszą pastérską pieczołowistością, oycowskiemi wizytacyiami i zbawiennemi radami, których udzielacie iałmużnikom naszych zakładow, powolnością, z iaką nam niekiedy odstępuiecie duchownych zdolnych do kierowania nimi, Wy, mowię, możecie wiele do tego się przyłożyć, by w serca dzieci i młodzieży téy kosztownéy cząstki trzody Waszéy, wlać pobożność i bogoboyność.«

»Cieszę się tym szczęśliwym wpływem, iaki macie, tak przez Waszą dostoyność iak i przez gorliwość nie tylko do większych zakładów wychowania, w których dzieci bogatszych i znacznieyszych klas odbieraią oświecenie stosowne do godności, iakie niegdyś piastować będą, lecz macie także wpływ i do owych skromnych szkół, w których dzieci rzemieślników i ubogich nabieraią potrzebnéy dla siebie nauki. Tym sposobem przez połączenie się i skoiarzoną pieczołowitość Episkopatu z Uniwersytetem, pozyska publiczne wychowanie tak we względzie religii iak i we względzie towarzystwa wiele niezmierzonych korzyści, i ukształci większą liczbę oświceńszych i cnotliwszych obywateli.«

»Przyymcie JWMci. Panowie hołd moiego pełnego uszanowania uczucia.«

(Podpis.) Dionizy,
Biskup Hermopolitański.

*) Rapport do Króla o rozporządzeniu z d. 27. Lutego.

Z Paryża d. 30. Lipca. — Dnia 27. b. m. mówiono w Izbie Deputowanych o wydatkach na tayną Policyią, wynoszących 2 milliony 200,000 franków. Pan Constant wniósł, aby 2 milliony odiąć; wystawiał nadużycia, które za pomocą tey kwoty uczyniono, i naybardziey powstawał na Dyrektora Policyi Paryzkiey, Pana Delaveau. — Prawa strona śmiała się z doniesienia Pana Constant, a wniosek iego względem zmnieyszenia tayney Policyi został odrzucony.

Po przyięciu budżetu Ministerstwa Spraw Wewnętrznych przeszła Izba do Ministerstwa Woyny. Jenerał Demarçay żądał zmnieyszenia woyska o 15,000, przez co 100 milliónów wydatku mogłoby się oszczędzić. W tym celu dowodził, iż Francyia nie powinna obawiać się woyny za granicą i że użycie woyska w kraiu przeciwko wewnętrznym nieprzyiaciołom iest powodem do nieskończonych użaleń. Przytaczaiąc mówca różne zdarzenia, mówił także o wypadkach w Kolmarze, w których woysko prawie za katów użyto. Prezes wezwał go do porządku; lecz Jenerał Demarçay nie wstrzymał się od mówienia podług swego przekonania o pułkach Szwaycarow na żołdzie Francuzkim. Twierdził, iż kapitulacyia 8 000 Szwaycarów wkłada na nich obowiązek uiarzmienia Francuzów. Powtórne przywołanie Jenerała Demarçay do porządku nie pozwoliło mu dokończyć głosu.

Z Paryża d. 31. Lipca. — Dnia 29. b. m. odbywały się w Izbie Deputowanych dalsze obrady względem budżetu Ministerstwa Woyny. Minister Morski zastąpił słabego Ministra Woyny, Xięcia Belluno; chwalił woysko i wystawiał dwoiakie iego przeznaczenie, aby walczyło zewnątrz z nieprzyiaciołmi kraiu, a wewnątrz z zdraycami iego. — Jenerał Foy zezwalał na pierwsze przeznaczenie, ale drugiemu zaprzeczył; z tego powodu przytoczył odpowiedź Marszałka Fabert, daną Kardynałowi Mazaryniemu. — Kommissarz Królewski Decaux oświadczył, iż przyobiecana oszczędność 3 millionów ieszcze tego roku mieysca mieć nie może, dla nadzwyczaynych wypadków zaszłych z powodu rozruchów w 13 lub 14 Departamentach. Jenerał Demarçay, któremu na przeszłem posiedzeniu milczenie nakazano, podał swóy nowy plan woyskowy. Żądał, aby całe woysko (nim za parę lat zupełnie zniesione nie będzie) zmnieyszone było tymczasem na 30,000 piechoty, 25,000 iazdy i 12,000 artyleryi. (Śmiech powszechny.) Daley, aby znieść wszelkie niepotrzebne straże honorowe i t. d. Śmiano się mocno, gdy oświadczył, iż Jenerałowie, tak iak urzędnicy cywilni, mogą sobie trzymać odźwiernych; że kassy woyskowe nie potrzebuią bydź inaczey strzeżone, iak cywilne i t. d. Na Oficerów gwardyi Narodowey przeznaczał Oficerów połowę płacy biorących; mówił, iż woysko iest tylko w czasie woyny potrzebne i że cała Francyia gotowa iest stanąć do walki. Pan Lameth, z 16 millionów 424,000 franków przeznaczonych na żandarmeryią, chciał odiąć 2 milliony; wnosił oraz, aby żandarmeryia nie zależała od Policyi. Pomimo wszelkiego usiłowania Pana Constant, mowy iego nie pozwolono drukować, bo kończyła się zniewagą Ministrów.

Dnia 30. b. m. Pan Clauzel de Coussergues czynił uwagi nad funduszem przeznaczonym na wsparcie cudzoziemców, z kraiu swego uciekaiących. Chciał, aby do tego policzonemi byli świeżo z Hiszpanii przybyli woyskowi, i aby tytuł wydatków zmieniono. Jenerał Foy sprzeciwiał się temu w mowie, którą iednomyślnie drukować kazano; oświadczył, iż zbiegom Hiszpańskim dopóty nie można dawać wsparcia, dopóki Król Posła swego od Dworu Hiszpańskiego nie odwoła.

Szwecyia i Norwegiia.

Z Sztokolmu d. 23. Lipca. — W następną Niedzielę, d. 28. b. m. oczekuiemy nayukochańszego naszego Monarchy, na powrót w tuteyszey Stolicy.

Królewic Następca Tronu nie powróci na otwarcie Seymu Norwegskiego, ponieważ podróż iego rozciągnie się do Szwaycaryi i Włoch.

Niemcy.

Z Monachium d. 29. Lipca. — Tak tu iako w Norymberdze i w Cyrkule Nadreńskim zniesione zostały główne dowództwa i całe woysko podzielone zostało na 4 dywizyie. Nad tuteyszą otrzymał dowództwo Jenerał Porucznik, Hrabia Beckers, nad Augsburgską Jenerał Porucznik Hrabia Preysing, nad Norymbergską Jenerał Porucznik Baron Vieregg, a nad Wircburgską Jenerał Porucznik Baron Lamotte. Korpusem artyleryi dowodzi Jenerał Porucznik Baron Hallberg.

Redakcyia F. Krattera. — Drukiem J. Pillera.